

Nr 51.

Ankom till riksdagens kansli den 30 mars 1933 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om nedskrivning i vissa fall å av staten utlämnade vattenavtappnings- och torrläggningsslån.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 37 av herr *Carlström m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt lantbruksstyrelsen att skyndsammast utreda efter vilka grunder nedskrivning å från staten erhållna vattenavtappnings- och torrläggningsslån må kunna ske i sådana fall, där jordintressenterna genom företagets misslyckande eller genom oskäligt höga kostnader vid deras utförande kunna anses vara berättigade till nedsättning av lånesumman, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan för-
anleda.

I motionen har först lämnats en redogörelse rörande förhållandena i fråga om ett företag för reglering av Årån i Jönköpings län. Intressenterna i företaget hade hos Kungl. Maj:t gjort framställning om nedskrivning med 50 procent av återstående oguldna delarna av två till företaget beviljade lån från odlingslånefonden å tillhoppa 90,610 kronor. Med bifall till en av Kungl. Maj:t i anledning härav gjord framställning medgav 1932 års riksdag uppskov under två år med amortering av berörda båda odlingslån. Efter framhållande vidare att läget påkallade ytterligare lättnader i lånebördan för intressenterna i företaget i fråga uttala motionärerna slutligen följande.

»Då det i denna tid gäller att på olika sätt söka bispringa jordbrukare, som hotas av ekonomisk undergång, synes det vara angeläget att även i sådana fall som detta träda hjälpande emellan. Det är för statens del bättre att söka rädda så många som möjligt av dessa som nu inneha gårdarna än att låta dem »sitta av» och sedan se sig om efter andra som övertaga skuldförrentningarna och amorteringarna av i längden oräntabla jordförbättringsslån. En avskrivning enligt markägarnas anhållan synes här vara den nödvändiga lösningen om dessa skola kunna räddas från ekonomisk ruin.

Emellertid är det ju icke endast här berörda intressenter, som kommit i ett ohållbart ekonomiskt läge genom dylika företags utförande. Tyvärr finnes det åtskilliga andra här i landet, som befinna sig i samma belägenhet. Och vi förstå fuller väl de konsekvenser som följa, om riksdagen medgäve nedskrivning av här ifrågavarande lån enligt markägarnas begäran. Det torde därför vara nödvändigt att, förrän en hemställan till riksdagen i de särskilda fallen göres, en utredning verkställes som klarlägger omfattningen av de företag och lånebelopp som kunna komma i fråga, där här avsedda hjälpåtgärder kunna anses ofrånkomliga, samt efter vilka linjer dessa böra utformas.»

Utskottet.

Under senare år har i åtskilliga inom riksdagen väckta motioner statens medverkan påkallats för att bringa ytterligare hjälp åt statsunderstödda torrlägningsföretag, som på grund av inträffade särskilda förhållanden råkat i så stora ekonomiska svårigheter att vederbörande intressenter icke ansetts själva kunna övervinna dem. I utlåtanden, som efter av utskottet därom gjorda framställningar avgivits av lantbruksstyrelsen, har styrelsen i allmänhet förklarat, att tiden icke medgivit verkställande av sådan närmare utredning, som ansetts erforderlig för ett mera bestämt ståndpunktstagande till de uppkommande frågorna. Det har självfallet varit för utskottet än mindre möjligt att bilda sig ett säkert omdöme om huruvida sådana omständigheter kunde anses i de förekommande fallen föreligga, att ett ingripande från statsmakternas sida kunde vara motiverat. Framför allt har vid behandlingen av uppkomna frågor om ytterligare bistånd i någon form från statens sida till torrlägningsföretag den bristande kännedomen om andra eventuellt likartade företag vållat svårigheter.

Uppenbarligen skulle det därför vara av stort värde att såsom i motionen avses erhålla en överblick beträffande torrlägningsföretag av sålunda avsett slag. Utskottet håller före, att i dylikt syfte en utredning bör komma till stånd. Denna utredning, som synes lämpligast kunna uppdragas åt lantbruksstyrelsen, torde böra taga sikte på och klarlägga de olika faktorer, som kunna anses vara av avgörande betydelse för ett torrlägningsföretags bedömande ur här ifrågavarande synpunkter. Rörande sättet för statens eventuella ytterligare medverkan synes vid utredningen, såsom i motionen ock förutsatts, böra närmast undersökas efter vilka huvudlinjer en nedskrivning av beviljade torrlägningslån — i fall där en sådan åtgärd eljest synes böra ifrågasättas — bör äga rum, därvid utredningen dock bör vara obetagen att, om omständigheterna skulle anses böra föranleda därtill, överväga även andra utvägar. Sedan utredning och förslag i ämnet avgivits, torde Kungl. Maj:t hos riksdagen göra den framställning, som därav må föranledas.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen med anledning av motionen II: 37 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t

måtte skyndsamt låta verkställa den utredning, som påkallas för vinnande av här ovan angivet syfte, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må giva anledning.

Stockholm den 30 mars 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Gabrielsson, Granath, J. Fritiof Gustafson, Dalberg, Elof B. Andersson, Alfred Andersson* och *Henriksson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Uddenberg, Olsson* i Rödningsberg, *Andersson* i Löbbo, *Carlström, Liedberg* och *Gustafson* i Vimmerby.
